

Zadeva: Kratko poročilo o delovanju v letu 2020

1. Delovanje

SINTEZA-KCD je v letu 2020 nedvomno spadala med najbolj dejavne iniciative civilne družbe (CD). To posebej poudarjamo zato, ker je bilo to leto zaznamovano z epidemijo in številnimi prepovedmi in omejitvami zbiranja, sestajanja, skupnega delovanja. Čeprav dobršen del naših najbolj aktivnih članov spada v »generacijo 65+«, nam je uspelo v zelo kratkem času nadomestiti sestanke v živo z organiziranimi tele-konferencami (TK), da smo svoje delo lahko nemoteno nadaljevali in ga deloma celo nadgradili. Za vsak sestanek ali TK, ki jih praviloma imamo vsak drugi torek, je bil oblikovan zapisnik, ki danes predstavlja osnovo za podrobnejši pregled našega delovanja.

Če obseg te dejavnosti prevedemo v nekaj števil, dobimo naslednjo sliko:

- Število običajnih sestankov PS: 9;
- Število tele-konferenc: 18;
- V letu 2020 so člani SINTEZE-KCD objavili preko 20 člankov v tiskanih medijih in nekajkrat nastopili v živo v avdio-vizualnih medijih.
- Udeležba na vseh 27 sestankih je bila med 10 in 20 članov in se spreminja v odvisnosti od obravnavane tematike in oblike sestanka, pri telekonferencah lažje sodelujejo člani iz vse Slovenije.

2. Nekaj kratkih vsebinskih poudarkov o delu.

2.1. Pandemija

Poudariti moramo, da se v vsem letu 2020 nismo zapletli v povsem razglašeno javno polemiko o vzrokih, obsegu, posledicah itd. epidemije. Čeprav smo podatke o poteku spremljali (zlasti tiste strokovne), jih analizirali in poskušali razumeti v širšem družbenem in svetovnem kontekstu, praviloma nismo opozarjali na nesmiselne izjave, trditve in načrte posameznih akterjev niti takrat, kadar so te presegle vse meje zdravega razuma v eno ali drugo smer (da bo v Sloveniji na sto tisoče mrtvih ali da je to le navadna gripica). V tem tematskem bloku naj omenimo predvsem naslednja gradiva:

- [Pismo Delovni skupini za pripravo 2. likvidnostnega paketa;](#)
- [Stališče do kriznih ukrepov vlade;](#)
- [Protest proti zavajanju Milana Kreka.](#)

2.2. Odnos do Janševe vlade.

Naš odnos do pojava nove vlade je bil vseskozi ambivalenten. Po eni strani smo priznavali legitimnost njenega nastanka, čeprav je nastala na podlagi nemoralnega premeta poslancev dveh strank prejšnje vlade (v normalni demokratični državi bi bili ti poslanci prav gotovo preiskovani zaradi korupcijskega tveganja!). To je hkrati pomenilo, da smo tudi ministre nove vlade opozarjali na nekatere evidentne napake, nesmisle ali povsem nelegitimne poteze in odločitve.

Na drugi strani pa je za nas povsem nesprejemljivo obnašanje nekaterih ministrov te vlade. Ne gre zgolj za nekulturo dialoga, gre za oceno, da številni od njih po svojem znanju, strokovnosti, osebni zrelosti in civilizacijskih normah ne dosegajo minimalnih standardov za opravljanje svojih ministrskih funkcij. Tja jih je očitno pripeljala izpričana vdanost premierju, v sramoto Sloveniji doma in v svetu.

Predvsem pa je po našem večinskem mnenju, ki ne temelji na ideološki pripadnosti, potrebno vladi očitati zaletavost, porast korupcije in nepotizma, kršenje mednarodnih diplomatskih norm, pretirano amerikanizacijo z negativnimi posledicami za politično nevtralnost Slovenije, graditev avtokratske oblasti (zlasti skozi podtikanje določenih oblastnih zakonskih določb v proti-pandemijsko zakonodajo) in avtokratizacijo v polnem pomenu te besede, ki potiska Slovenijo v mednarodno izolacijo. Naj omenimo samo:

- Vprašalnik o ukrepanju vlade;
- Stališče do protestov in zahtev po zamenjavi Janševe vlade;
- Predlog za prehodno oz. projektno ali tehnično vlado., ki naj pripravi predlog nove volilne zakonodaje ter izvedba volitve po novem sistemu.

2.3. Analize naraščajoče finančne odvisnosti Slovenije.

Na podlagi izredno kvalitetnih analiz s tega področja smo poskušali pristojne institucije in ministre opozoriti, da z izgubo finančne in cenovne politike ter odprodajo bančnega sistema Slovenija izgublja pomemben del svoje politične samostojnosti. Izkazalo pa se je, da glede teh vprašanj v vladi nismo našli primerne sogovornika, kar jasno kaže, da na tem področju vlada ne dela sistemsko oz., da je sploh ne zanima položaj Slovenije. Njen diapazon so zgolj interesi vodilne SDS, cilj pa utrjevanje njene oblasti. V tem delokrogu so nastala predvsem naslednja gradiva:

- Razvoj finančnega trga;
- Finančno stanje države po epidemiji;
- O denarni politiki ECB;
- Izjemna analiza Frančka Drenovca o dogajanju na področju finančne politike in vloge Banke Slovenije pri tem;
- Zadeva: Predlogi za ukrepe na področju gospodarstva;
- Zadeva: Poziv za zaustavitev postopka sprejemanja Zakona o Demografskem skladu;
- Ovadba zoper vodstvo SDH zaradi storitve kaznivega dejanja nevestnega dela v službi po 258; členu kazenskega zakonika zaradi podcenjene prodaje NLB.

2.4. Projekt 2TDK.

Čeprav to ni bila prioriteta tema SINTEZE-KCD (ker smo dosegli ustanovitev PSCN, ki naj bi prevzel civilno-družbeni nadzor nad gradnjo) smo ves čas opozarjali, da se lahko pri tem projektu ponovi scenarij skorumpiranega TEŠ 6. Glede tega smo že pred leti na podlagi povratne forenzične analize opozorili, da je prišlo do več sto milijonskega ropanja javnih sredstev, kar je Policija vedela, politika pa ni dovolila preganjanja. Informacije, da se je Alstom zdaj pripravljen pogoditi za približno polovico te vsote, ta naša opozorila potrjujejo.

Približno isto se nam zdaj lahko zgodi (oz. se po našem prepričanju že dogaja) na projektu 2TDK, kjer je vlada zagotovila preko 3 milijarde dolgoročnih prilivov za projekt, ki naj bi stal dobro milijardo, hkrati pa ni zagotovila ustreznih strokovnih izhodišč za izvajanje projekta. Sedanji IP projekta je ali strokovna polomija ali akt, ki direktno vodi v verjetno plenitev javnih sredstev. Toliko

bolj, ker je projekt voden skrajno negospodarno, ne-transparentno in nesistemske, MZI in MF pa prikrivata ključne informacije pred javnostjo in zunanjimi strokovnjaki.

- pismo ministru Vrtovcu – opozorilo;
- pismo predsedniku vlade;
- vprašanja ministroma za infrastrukturo in za finance in vodstvu 2TDK;
- Opozorilo javnosti in odgovornim glede nameravane zlorabe 2TDK.

2.5. Projekt »Demokratična sprememba volilne zakonodaje«.

To je projekt, v katerega smo v preteklih letih vložili največ dela in energije. V letu 2020 je postalo dokončno jasno, da politične stranke ne bodo dopustile niti demokratične strokovne razprave na to temo in da DZ, ki je v vsakem sklicu manj izobražen in manj kompetenten, ni sposoben razumeti, da si s sedanjim volilnim sistemom žaga vejo lastnih pristojnosti. Očitno je, da je strankokracija pod sedanjo vlado Državni zbor dokončno opredelila kot »potrjevalni organ« vladne politike, namesto njega pa je vlada prevzela vlogo zakonodajalca. K temu je mnogo prispevala tudi samo-izolacija (nezakonita ne-dejavnost) Državnega sveta, ki že celo leto 2020 ne opravlja svoje vloge v političnem sistemu ter tako zastruje vprašanja o smiselnosti njegovega obstoja v sedanji obliki.

Po teh izkušnjah (in nedejavnosti Predsednika države, s katerim smo se večkrat sestali glede teh vprašanj) smo se odločili, da se sami bolj organiziramo, ustanovimo »Nacionalni svet za demokratično spremembo volilne zakonodaje« in pripravimo predlog novega volilnega sistema.

- Štiri pisma predsedniku Pahorju in dva sestanka v zvezi z volilnim sistemom;
- Informacija o sestanku s predsednikom g. B. Pahorjem na temo volilne zakonodaje;
- Pisma parlamentarnim strankam, poslancem in političnemu vodstvu-države;
- Stališče o izrednih volitvah, Poziv poslanskim skupinam;
- Oblikovanje iniciativne skupine za ustanovitev Nacionalnega sveta za demokratično prenovo volilne zakonodaje;
- sodelovanje v pobudi AVJM (Avtorizirano Večinsko Javno Mnenje) + sestanek s Centrom za proučevanje javnega mnenja.

2.6. Korupcija.

Podatki kažejo, da Slovenija postaja vse bolj korumpirana država, v enoletnem delovanju te vlade pa je korupcija naravnost eksplodirala. Pri tem ne mislimo samo na razne direktne oz. standardne oblike, temveč tudi na oblike kadrovskega nagrajevanja, kjer se flagrantno pojavlja personalni in strankarski nepotizem. Politične stranke so v zadnjem obdobju dekriminalizirale številne pojave korupcije in nepotizma, obenem pa ukinjale pristojnosti in politično avtoriteto nadzornih organov (RS, IP itd.). Hkrati se je pokazalo, da večje stranke kažejo absolutno toleranco do teh pojavov ne le v lastnih vrstah, temveč tudi medsebojno, ko gre za velike projekte (TEŠ 6, 2TDK), ki so bolj ali manj v rokah nelegitimnih združb. Te združbe so v zadnjem desetletju vzpostavile delujoče omrežje, katerega del sega v same vrhove slovenske politične nomenklature.

Ko smo poskušali opozoriti na te pojave, smo ugotovili popolno indolentnost DS do teh vprašanj, v medijih pa smo naleteli na trden zid, kar kaže na njihovo močno oblastno instrumentaliziranost. Verjetno je to ena od vročih tem naslednjega obdobja, ki bo od nas zahtevala večjo pozornost.

- Koruptivnost – problem slovenske družbe;
- 2 pismi predsedniku Državnega sveta;
- Pismo vsem svetnikom.

2.7. Zdravstvo.

V letu 2020 je bilo zdravstvo izpostavljeno siloviti preizkušnji pandemije kovida – 19, v kateri so se v novi luči pokazale nekatere stare napake in pomanjkljivosti, od kadrovske podhranjenosti, neustreznega plastenja kadrovskih delavcev (zlasti je prizadeto negovalno osebje) do bolj ali manj poznane korupcije, preskakovanje vrst in gojenja oblastnih privilegijev. Najbolj pa je izstopalo nerazčiščeno razmerje med javnim in zasebnim in čeprav je prav pandemija opozorila na številne prednosti javnega zdravstva, se pri nas, tudi s tihim spodbujanjem vlade, privatizacijske težnje in pritiski opazno krepijo. Vladi oz. ministrom smo kot napotek za celostno razpravo o spremembah posredovali obširno gradivo:

- [Dolgoročna reforma zdravstva v Sloveniji.](#)

2.8. Problem medijev.

Strahovit pritisk obstoječe vlade in celo širše politične nomenklature na vse oblike medijev je deformiral našo politično pokrajino do te mere, da že lahko govorimo o instrumentaliziranosti vseh medijev. V javnost prodrejo le še informacije, ki jih oblast dopušča ali celo spodbuja oz. informacije, ki pomenijo »zgodbe«. Žrtev takega stanja je seveda tudi SINTEZA-KCD. Naša opozorila medijem o hitro naraščajoči korupciji, o pripravi novega volilnega sistema ali o mafijem mreženju projekta 2TDK v glavnem niso prebila uredniške oblastne cenzure.

Tudi v letu 2020 smo medijem posredovali vse tu navedene dokumente, pa tudi sporadične izjave za javnost ob posameznih nesprejemljivih pojavih, kot je bila na primer »Depeša«, kjer tudi od vlade zahtevamo demokratično in zakonito delovanje.

2.9. Nekatere druge aktivnosti

Na tem mestu je prav, da opozorimo na nekatera druga gradiva, ki so nastala v letu 2020. Vsaj nekatera od teh bi, če bi imeli zadostne kadrovske kapacitete, verjetno prerasla v naše interne projekte.

- [Ustanovitev pokrajin - osnovne dileme centralizacije in decentralizacije oz. razmejitev na strateški \(država\), operativni \(pokrajine\) ter najnižji nivo \(občine oz. več občin\);](#)
- [POSVET o političnem kadrovanju v javnem sektorju;](#)
- [Stališče SINTEZE o vstopu Hrvaške v schengensko območje.](#)

2.10. Namesto zaključka

Ocenjujemo, da je bilo leto 2020 za SINTEZO-KCD delovno in uspešno. Dobra spodbuda in izhodišče za delo v letu 2021, v katerem bo glavna preokupacija priprava novega volilnega sistema za volitve v DZ, saj ni nobenega dvoma, da prav ta sistem povzroča negativno selekcijo političnih kadrov in je v tem smislu mati večine naših političnih težav.

Poročilo sta pripravila Emil Milan Pintar in Miroslav Marc.

Poročilo je bilo sprejeto na seji Programskega sveta SINTEZA-KCD, dne 30.3.2021